EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 5.5.2023
COM(2023) 235 final

ZPRÁVA KOMISE

o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v zemích EU (2021) s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin

{SWD(2023) 131 final}

Obsah

Shrnutí 4
Úvod 6

Část 1
Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2021 8

1.1
Obecný přehled 9

1.2
Výroční zprávy zemí EU 13

1.3
Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol 14

1.4
Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol 16

1.4.1
Opatření přijatá k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků 17

1.4.2
Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů 18

1.4.3
Opatření přijatá k zajištění účinného fungování systémů úředních kontrol 20

Část 2
Kontrolní činnosti Komise v zemích EU v roce 2021 22

2.1
Audity a kontroly 23

2.2
Doporučení 26

2.3
Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí v roce 2021 27

2.4
Systematické sledování plnění doporučení auditu 30

2. 4.1
Obecné následné audity 31

2.4.2
Prosazování právních předpisů 32
Závěry 33

Upozornění

Evropská komise předkládá tuto zprávu v souladu s článkem 114 nařízení (EU) 2017/625[1]. Cílem této zprávy je zlepšit veřejnou dostupnost informací o úředních kontrolách prováděných zeměmi EU – a jejich kontrolách prováděných Komisí – v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů jakosti zemědělských produktů a potravin.

Pouze Soudní dvůr Evropské unie je oprávněn vykládat právo Unie.

Naším cílem je poskytovat aktualizované a přesné informace. Budeme-li upozorněni na případné chyby, pokusíme se je opravit.

Materiály použité pro tuto zprávu:

- jsou informace obecné povahy a nevztahují se na konkrétní situaci určité osoby či subjektu,
- nejsou nezbytně vyčerpávající, úplné, přesné či aktualizované a
- jsou zčásti poskytnuty vnitrostátními orgány zemí EU, nad nimiž Komise nemá kontrolu a nemůže za ně nést odpovědnost.

Některé údaje nebo informace v této zprávě mohou být vytvořeny nebo strukturovány v souborech nebo formátech, které nejsou bezchybné.

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Shrnutí

Tato zpráva se týká celkového fungování úředních kontrol zemí EU a kontrolních činností Komise v roce 2021. Cílem těchto kontrol je zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví a důvěry v rámci potravinového řetězce, od zemědělce ke spotřebiteli. Představují důležitý způsob, jak ověřit, zda podniky dodržují požadavky právních předpisů, a spotřebitelé v EU tak mohou mít jistotu, že potraviny, které konzumují, jsou bezpečné. Jsou rovněž klíčové pro zajištění hladkého fungování bezpečného obchodu s potravinami, zvířaty a rostlinami, a to jak v rámci EU, tak se zeměmi mimo EU.

Za provádění úředních kontrol odpovídají vnitrostátní orgány. Pokud podniky v rámci potravinového řetězce nedodržují příslušné právní předpisy, vnitrostátní orgány mají povinnost tyto požadavky prosazovat a zajistit, aby podniky plnily své povinnosti.

V roce 2021 se úředním kontrolám podrobilo 16,9 milionu subjektů a vnitrostátní orgány provedly téměř 5 milionů úředních kontrol. Na základě těchto kontrol byl zjištěn zhruba 1 milion případů nesouladu, což vedlo k uplatnění téměř 500 000 správních sankcí a téměř 8 000 soudních opatření.

Komise prověřuje provádění úředních kontrol a činností prosazování práva ze strany zemí EU. Zprávy z těchto kontrol, které jsou zveřejněny na internetových stránkách Komise, poskytují jasnou představu o tom, jak si vnitrostátní orgány vedou, a jsou významnou součástí procesu přezkumu, který zajišťuje, aby právní předpisy EU odpovídaly danému účelu.

Komisí provedené kontroly ukazují, že vnitrostátní orgány mají obecně zavedeny nezbytné systémy pro sledování a zajištění toho, aby podniky plnily požadavky EU, a pro konání v případech jejich neplnění. V některých zemích EU tyto kontroly odhalily v systémech úředních kontrol nedostatky, což naznačuje, že je zde prostor pro zlepšení. V těchto případech Komise vnitrostátním orgánům podává doporučení.

Komise plnění těchto doporučení systematicky sleduje a v případě potřeby využívá další donucovací nástroje. Kromě toho podporuje země EU poskytováním technické pomoci a školení prostřednictvím iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“ a technických jednání, do nichž se zapojují sítě odborníků.

Od roku 2020 jsou vnitrostátní orgány povinny oznamovat výsledky svých kontrol v harmonizovaném elektronickém formátu. Avšak ne všechny země EU již byly schopny předložit všechny své údaje v požadovaném formátu. Komise bude ve spolupráci s vnitrostátními orgány usilovat o další zlepšování úplnosti údajů v příštích výročních zprávách.

Schopnost vnitrostátních orgánů a Komise provádět kontroly a audity podle plánu byla i během roku 2021 ovlivněna pandemií COVID-19.

Úvod

Cílem EU je zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví a důvěry v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů označení zeměpisného původu (chráněné označení původu (CHOP), chráněné zeměpisné označení (CHZO) a zaručené tradiční speciality (ZTS)). Lidé žijící v EU právem v těchto oblastech očekávají vysoké standardy.

EU má zaveden ucelený právní rámec, jehož cílem je zajistit důsledné kontroly v rámci celého potravinového a krmivového řetězce – od zemědělce ke spotřebiteli – a přiměřené monitorování, a to při současném zajištění účinného jednotného trhu a obchodu se zeměmi mimo EU. Pro účely této zprávy zahrnují odkazy na země EU a statistické údaje rovněž Spojené království s ohledem na Severní Irsko[2].

Jedním z pilířů integrované politiky EU pro bezpečnost potravin od zemědělce ke spotřebiteli je, že každá země EU musí mít účinný systém úředních kontrol vycházející z nařízení o úředních kontrolách[3], aby byla schopna ověřit, že podniky v rámci potravinového a krmivového řetězce dodržují standardy EU, a v případě potřeby toto dodržování vynutit. Země EU musejí vypracovat víceleté vnitrostátní plány kontrol, zahrnující všechny oblasti upravené právními předpisy EU týkajícími se zemědělsko-potravinového řetězce.

Komise zastává významnou úlohu v celkovém kontrolním rámci na úrovni EU[4] a provádí kontroly, včetně auditů, v zemích EU, aby ověřila, zda jejich vnitrostátní orgány plní své kontrolní povinnosti.

Země EU musejí každoročně předložit Komisi zprávu[5] o provádění úředních kontrol v souladu s příslušným víceletým vnitrostátním plánem kontrol.

Komise vyhotoví zprávu[6] o fungování úředních kontrol v zemích EU, v níž zohlední:

---

[2] V souladu s Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména čl. 5 odst. 4 Protokolu o Irsku/Severním Irsku společně s přílohou 2 uvedeného Protokolu.

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

[4] Článek 116 nařízení (EU) 2017/625.

[5] Ustanovení čl. 113 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

- výroční zprávy předložené vnitrostátními orgány o jejich kontrolní činnosti, a
- výsledek kontrol provedených Komisí v zemích EU.

Tato zpráva se týká roku 2021. Sestává z přezkumu:

- výročních zpráv zemí EU za rok 2021,
- kontrolních činností Komise v zemích EU v roce 2021 a
- návazných a donucovacích opatření přijatých Komisí a její podpory poskytované vnitrostátním orgánům.

Obsahuje souhrn údajů poskytnutých vnitrostátními orgány za rok 2021. Tyto údaje v průběhu času umožní určit trendy v oblasti kontrol a případů nesouladu.

Grafická znázornění výsledků vnitrostátních úředních kontrol vycházejí ze souhrnných údajů ze zemí EU za rok 2021.

Vzhledem k tomu, že se požadavky na podávání zpráv od roku 2020 změnily, ne všechny země EU byly schopny poskytnout všechny své údaje za rok 2021 s požadovanými podrobnostmi. Tím je rozsah možného porovnání v grafech omezen, neboť je možné, že některé země EU poskytly kombinované údaje, které nebyly rozděleny do požadovaných podkategorií.

Ke zprávě je připojen pracovní dokument útvarů Komise[7], který uvádí:

- další informace o právním rámci a
- podrobnější informace o kontrolách a auditech provedených vnitrostátními orgány a Komisí v oblastech potravinového řetězce spadajících do působnosti nařízení o úředních kontrolách.

[6] Článek 114 nařízení (EU) 2017/625.

[7] Pracovní dokument útvarů Komise (SWD(2023) 131 final) připojený ke zprávě Komise o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v zemích EU (2021) s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Část 1

Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2021

1.1 Obecný přehled

Výroba a distribuce potravin od zemědělce ke spotřebiteli se uskutečňuje v rámci různých řetězců a zahrnuje širokou škálu oblastí a činností[8].

Tabulka 1 uvádí přehled celkového počtu subjektů v potravinovém řetězci, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a správních sankcí a soudních opatření přijatých v rámci potravinového řetězce na úrovni EU v roce 2021.

Tabulka 1: Úřední kontroly v roce 2021 – souhrnné údaje

Celkový počet subjektů v potravinovém řetězci	Provedené úřední kontroly	Zjištěné případy nesouladu	Uplatněné správní sankce	Přijatá soudní opatření
16 961 311	**4 820 161**	**1 112 663**	**499 365**	**7 903**

Obrázek 1 znázorňuje přehled úředních kontrol provedených zeměmi EU v roce 2021 v rámci řetězce od zemědělce ke spotřebiteli [9]. Uvádí počet provozovatelů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí, v rozdělení podle jednotlivých činností v potravinovém řetězci [10].

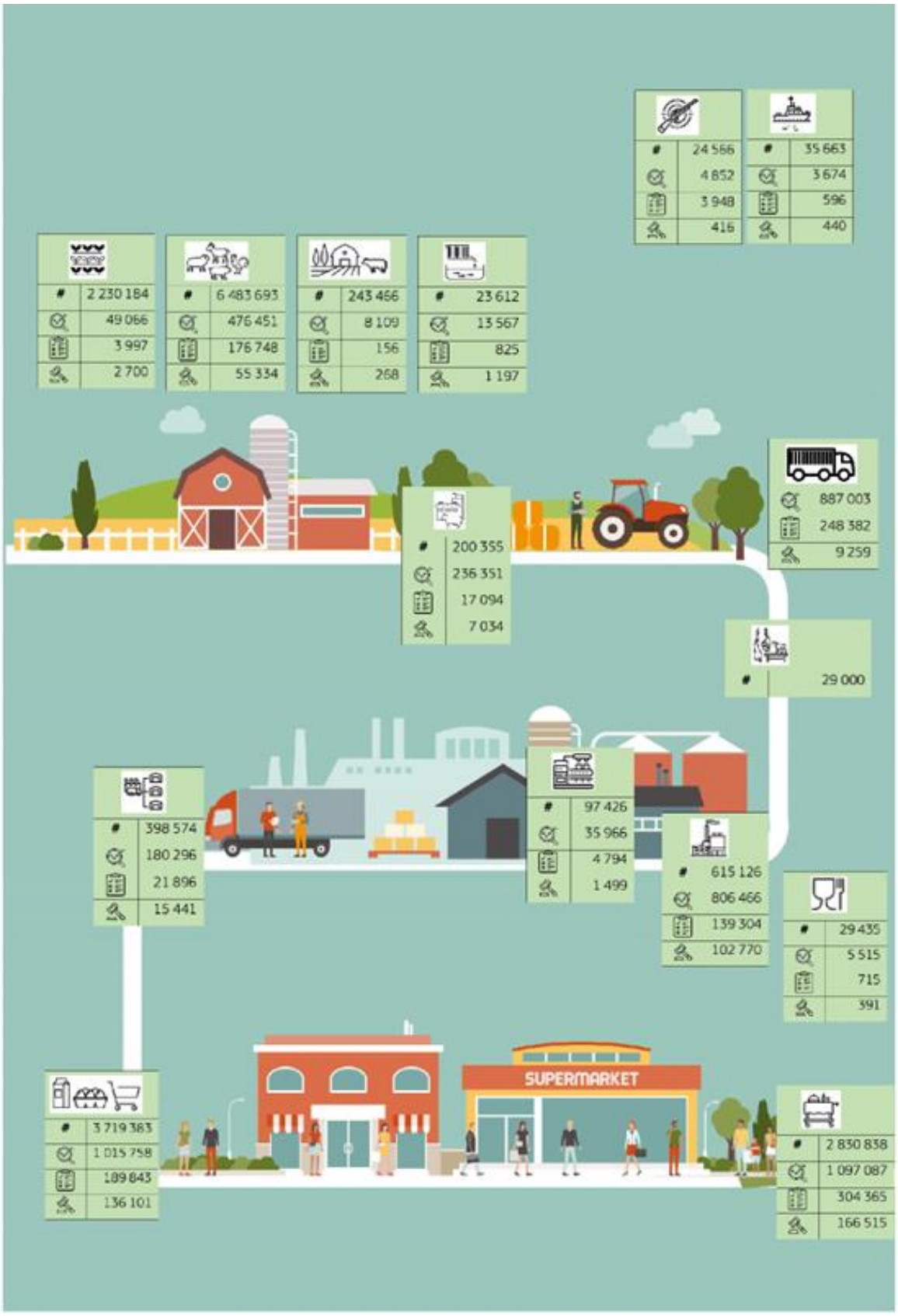
Tabulka 2 ukazuje žebříček prvních pěti odvětví potravinového řetězce, v absolutních číslech, z hlediska počtu subjektů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí. Pracovní dokument útvarů připojený k této zprávě nabízí další členění těchto údajů podle různých oblastí potravinového řetězce.

[8] Viz Eurostat – klíčové údaje evropského potravinového řetězce – 2021, kde je uveden výběr údajů za odvětví zemědělství a rybolovu v EU a širší řetězec od zemědělce ke spotřebiteli.

[9] Tento údaj nezahrnuje kontroly týkající se zdraví rostlin (tj. vydávání rostlinolékařských pasů a označování dřevěných obalů značkou dle ISPM15 potvrzující jejich ošetření proti šíření hmyzu, semen a hub), uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a udržitelného používání pesticidů mimo zemědělství.

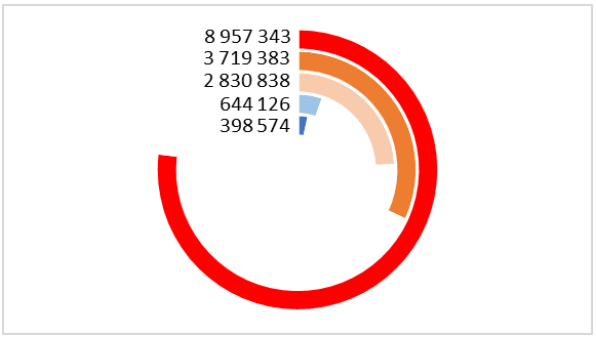
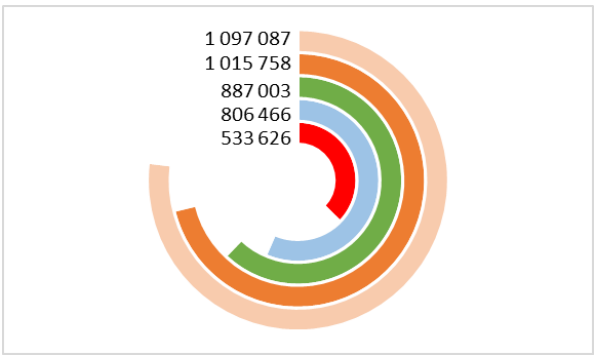
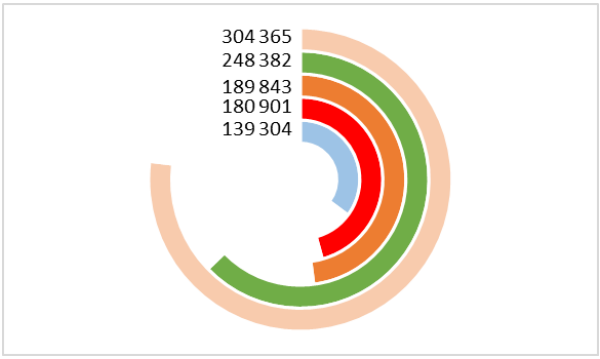
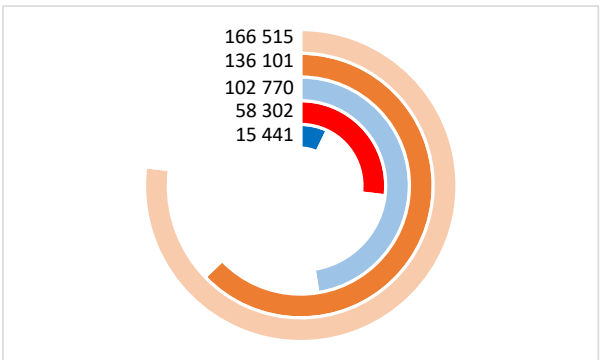
[10] Vnitrostátní orgány nemusejí podávat zprávy o počtech subjektů působících v oblasti přepravy zvířat. Požadované údaje za úřední kontroly a případy nesouladu u jatek a zařízení pro nakládání se zvěřinou lze uvádět jako počet nebo hmotnost jatečně upravených těl, a proto nelze použít souhrnný údaj.

Obrázek 1: Úřední kontroly provedené zeměmi EU v roce 2021

	Zemědělská výroba – rostlinná	#	Počet provozovatelů
	Zemědělská výroba – živočišná		Počet úředních kontrol
	Zemědělská výroba – smíšená		Počet případů nesouladu
	Akvakultura		Počet správních sankcí
	Rybolov		
	Lov		
	Krmiva		
	Přeprava zvířat		
	Jatky a nakládání se zvěřinou		
	Produkce potravin		
	Zpracování vedlejších produktů živočišného původu		
	Distribuce potravin		
	Velkoobchod a maloobchod		
	Stravovací služby		
	Výrobci materiálů určených pro styk s potravinami		

Tabulka 2 Úřední kontroly v roce 2021 – prvních pět odvětví

Subjekty		Zemědělství	8 957 343
		Velkoobchod s potravinami	3 719 383
		Stravovací služby	2 830 838
		Produkce potravin	644 126
		Distribuce potravin	398 574
Úřední kontroly		Stravovací služby	1 097 087
		Velkoobchod s potravinami	1 015 758
		Přeprava zvířat	887 003
		Produkce potravin	806 466
		Zemědělství	533 626
Zjištěné případy nesouladu		Stravovací služby	304 365
		Přeprava zvířat	248 382
		Velkoobchod s potravinami	189 843
		Zemědělství	180 901
		Produkce potravin	139 304
Správní sankce		Stravovací služby	166 515
		Velkoobchod s potravinami	136 101
		Produkce potravin	102 770
		Zemědělství	58 302
		Distribuce potravin	15 441

1.2
Výroční zprávy zemí EU

Lhůta pro předložení výročních zpráv za rok 2021 byla 31. srpna 2022. Devět zemí EU předložilo svou zprávu včas, patnáct zemí dodalo zprávu do dvou týdnů po lhůtě a poslední čtyři zprávy byly předloženy o 29, 42, 42 a 92 dnů později.

Vnitrostátní orgány použily nový formát zpráv teprve podruhé. Některé z nich tedy ještě měly se sestavováním údajů v požadovaném formátu problémy. Z toho vyplývá, že srovnání údajů předložených za roky 2020 a 2021 nemusí být spolehlivé. Změna na nový formát také ztěžuje porovnání údajů z období před rokem 2020 s údaji po roce 2020. Na meziroční porovnávání údajů na úrovni EU je proto ještě příliš brzy.

Země EU mohou ve svých zprávách prezentovat pokrok v dosahování svých strategických cílů a výzvy, jimž při provádění svých víceletých vnitrostátních plánů kontrol čelí. Mohou rovněž zahrnout prohlášení o celkové úrovni souladu s předpisy a celkové sebehodnocení, pokud jde o vhodnost a účinnost jejich úředních kontrol. Formát zprávy obsahuje prázdná textová pole, kde lze tyto informace uvést. Vnitrostátní orgány však poskytly za rok 2021 méně informací, než se předpokládalo v pokynech[(11)].

Co se týká dobrých životních podmínek zvířat v zemědělských podnicích a během přepravy, nařízení o úředních kontrolách stanoví, že součástí výročních zpráv je analýza nejzávažnějších případů nesouladu. Tato analýza by měla být základem pro národní akční plán, jehož cílem je zabránit nebo snížit jejich výskyt v nadcházejících letech[(12)]. Celkově se ukázalo, a bylo tomu tak i v roce 2020, že vnitrostátní orgány neposkytly ani tuto analýzu, ani tyto akční plány. Komise proto nemůže v tomto ohledu poskytnout požadované shrnutí.

Vnitrostátní orgány rovněž poskytly pouze velmi omezené informace o kontrolách zaměřených na podvodné a klamavé praktiky.

[(11)] Sdělení Komise týkající se pokynů k vyplnění jednotného vzorového formuláře.

[(12)] Články 151, 152, 154, 156, 157 a 158 nařízení (EU) 2017/625.

1.3 Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol

Země EU zavedly systémy úředních kontrol, jejichž cílem je ověřit uplatňování právního rámce ze strany veškerých podniků v rámci potravinového řetězce.

Vnitrostátní orgány ve svých víceletých vnitrostátních plánech kontrol popisují zřízení svých kontrolních systémů a stanovují své strategické cíle.

Pokyny Komise k vyplňování výročních zpráv vyzývají vnitrostátní orgány k tomu, aby:

- popsaly jakoukoli aktualizaci organizace systémů úředních kontrol,
- uvedly tabulku s výsledky výkonnostních ukazatelů používaných k měření strategických cílů a
- zahrnuly prohlášení o celkové úrovni souladu a účinnosti systémů úředních kontrol, založené na analýze a syntéze výsledků kontrolních systémů, jejich cílů a ukazatelů výkonnosti.

Některé země EU popisují své kontrolní systémy ve výroční zprávě (a rovněž ve svých víceletých vnitrostátních plánech kontrol). Ne všechny zprávy však obsahují přehled ukazatelů a výsledků a většina z nich neobsahuje prohlášení o celkové úrovni souladu a účinnosti sytému úředních kontrol.

Informace o svých strategických cílech uvedlo jedenáct zemí EU a devět z nich tak učinilo formou přehledu výsledků jejich ukazatelů. Tyto ukazatele jsou někdy omezeny počtem provedených úředních kontrol a odebraných vzorků. Zprávy některých zemí EU neobsahují informace od všech orgánů zapojených do úředních kontrol v rámci potravinového řetězce.

Je však třeba zmínit i některé osvědčené postupy:

- belgická agentura pro bezpečnost potravinového řetězce používá „barometry“ pro bezpečnost potravin, zdraví zvířat a zdraví rostlin vycházející z ukazatelů a výsledky těchto barometrů umožňují meziroční srovnání a
- Nizozemsko definuje dva informační ukazatele a jeden ukazatel výkonnosti:
    - ukazatel prosazování přijatých donucovacích opatření,

- ukazatel intenzity kontrol určitého počtu podniků nebo produktů kontrolovaných v dané oblasti a
- indikátor souladu ukazující úroveň souladu.

Všechny země EU měly stále potíže s provedením svých kompletních inspekčních programů z důvodu omezení zavedených pro potlačení pandemie COVID-19.

Mezi další faktory, které měly negativní dopad na inspekční programy oznámené vnitrostátními orgány, patřily nedostatečné zdroje (pracovníci, finanční prostředky a vybavení), stávající problémy se zdravím zvířat (africký mor prasat a ptačí chřipka) a zdravím rostlin a brexit. Dánsko uvedlo, že značnou část lidských zdrojů muselo přesměrovat na utracení všech norků v zemědělských podnicích, aby se zabránilo šíření COVID-19 na člověka.

Vzhledem k tomu, že všechna odvětví vykazují rostoucí trend prodeje na dálku, Finsko vyhradilo více prostředků na kontroly v této oblasti.

1.4

Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol

Cílem víceletého vnitrostátního plánu kontrol je zajistit, aby úřední kontroly byly prováděny způsobem, který je založen na posouzení rizik a je účinný v celém zemědělsko-potravinovém řetězci, a aby se uskutečňovaly v souladu s nařízením o úředních kontrolách.

Pokud úřední kontroly zjistí případ nesouladu, jsou vnitrostátní orgány povinny přijmout opatření zajišťující, aby podnik, u něhož se nesoulad vyskytl, tento problém napravil a zabránil jeho dalšímu výskytu[13].

Vnitrostátní orgány musí rovněž ověřovat účinné fungování systému úředních kontrol a přijmout nezbytná opatření k nápravě veškerých nedostatků, které ve svých kontrolních systémech zjistí[14].

[13] Článek 138 nařízení (EU) 2017/625.

[14] Ustanovení čl. 12 odst. 2 a 3 nařízení (EU) 2017/625.

1.4.1
Opatření přijatá k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků

Země EU vedou veřejné informační kampaně a nabízejí podnikům pokyny a školení, aby jim pomohly dodržovat pravidla v oblasti bezpečnosti potravin.

Devět zemí EU uvedlo příklady opatření vnitrostátních orgánů, která mají podnikům pomoci při dodržování platných pravidel.

- Dánská veterinární a potravinářská správa pracuje na řadě opatření, která usnadňují pochopení minimálních požadavků na bezpečnost potravin při zahájení podnikání.
- Činnosti Státní agentury pro rostlinolékařské služby v Litvě dávají přednost poradenství podnikům, poskytují metodickou podporu a uplatňují další opatření k prevenci porušování právních předpisů – namísto toho, aby se snažily dosáhnout souladu pouze prostřednictvím sankcí či pokut.
- V Belgii mají podniky, které jsou certifikovány podle vnitrostátních ověřených příruček pro vlastní kontrolu, výhodu nižších poplatků a nižší četnosti úředních kontrol. Odvětví, pro něž ověřená samokontrolní příručka není k dispozici, mají rovněž své nástroje. Kontrolní seznamy jsou veřejně dostupné a obsahují pokyny. K dispozici jsou také bezplatné vzdělávací kurzy a materiály.

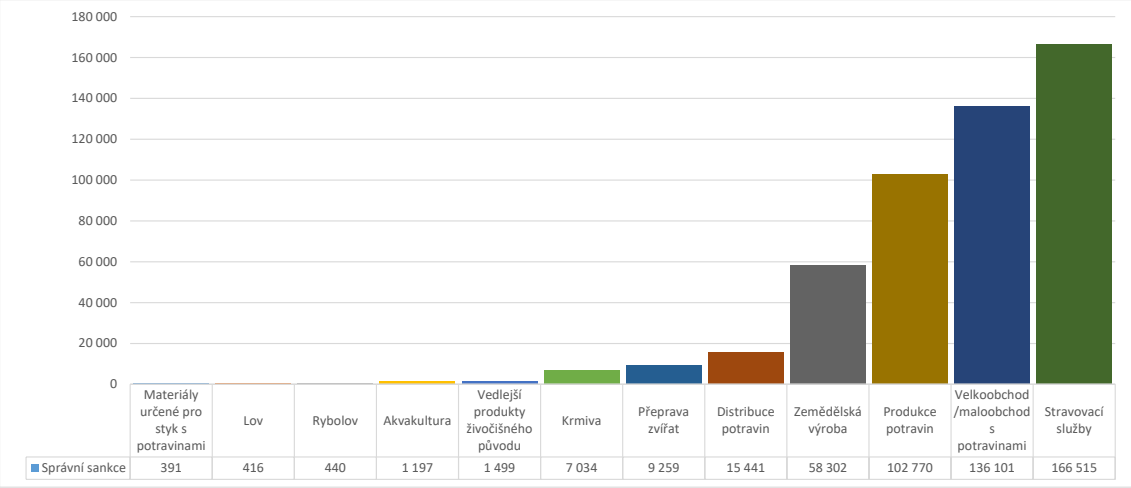
1.4.2
Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů

Vnitrostátní orgány uplatňují celou škálu donucovacích opatření, od ústních a písemných varování až po zabavení a zničení zboží a (dočasné) odebrání či omezení schválení podniků. Správní pokuty se používají jako odrazující opatření. Formální předložení záležitosti k soudu zůstává poslední možností.

Vnitrostátní orgány musí mít zavedeny účinné, přiměřené a odrazující sankce/pokuty[15].

Tabulka 3 ukazuje počet správních sankcí uplatněných v jednotlivých částech potravinového řetězce. Tabulka 4 ukazuje tyto sankce podle jednotlivých oblastí a tabulka 5 počet přijatých soudních opatření podle jednotlivých oblastí.

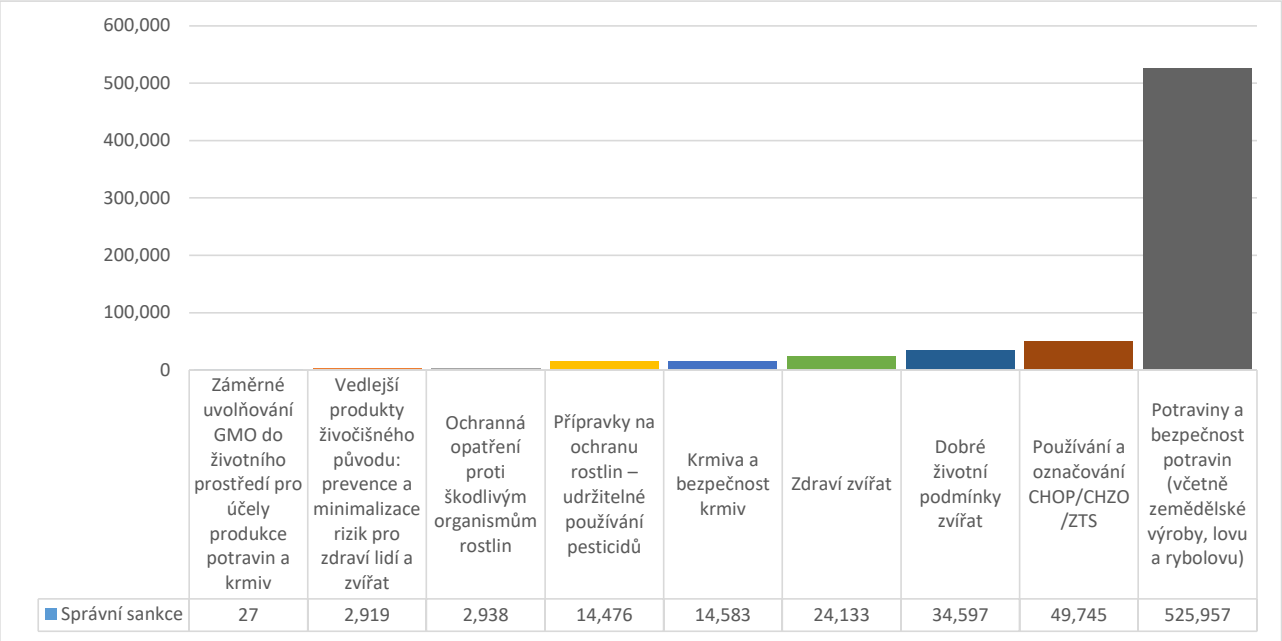
Tabulka 3: Správní sankce v roce 2021 podle činností

	Materiály určené pro styk s potravinami	Lov	Rybolov	Akvakultura	Vedlejší produkty živočišného původu	Krmiva	Přeprava zvířat	Distribuce potravin	Zemědělská výroba	Produkce potravin	Velkoobchod /maloobchod s potravinami	Stravovací služby
Správní sankce	391	416	440	1 197	1 499	7 034	9 259	15 441	58 302	102 770	136 101	166 515

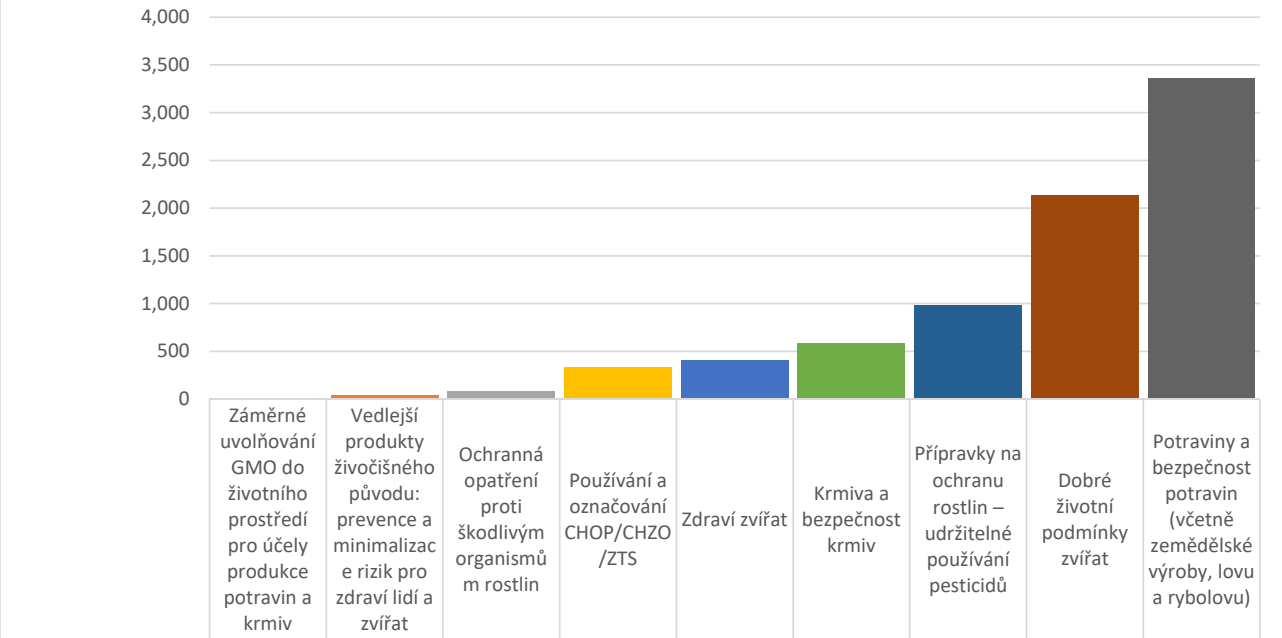
[15] Články 137, 138 a 139 nařízení (EU) 2017/625.

Tabulka 4: Správní sankce v roce 2021 podle oblastí

	Záměrné uvolňování GMO do životního prostředí pro účely produkce potravin a krmiv	Vedlejší produkty živočišného původu: prevence a minimalizace rizik pro zdraví lidí a zvířat	Ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin	Přípravky na ochranu rostlin – udržitelné používání pesticidů	Krmiva a bezpečnost krmiv	Zdraví zvířat	Dobré životní podmínky zvířat	Používání a označování CHOP/CHZO /ZTS	Potraviny a bezpečnost potravin (včetně zemědělské výroby, lovu a rybolovu)
Správní sankce	27	2,919	2,938	14,476	14,583	24,133	34,597	49,745	525,957

Tabulka 5: Soudní opatření přijatá v roce 2021

	Záměrné uvolňování GMO do životního prostředí pro účely produkce potravin a krmiv	Vedlejší produkty živočišného původu: prevence a minimalizace rizik pro zdraví lidí a zvířat	Ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin	Používání a označování CHOP/CHZO /ZTS	Zdraví zvířat	Krmiva a bezpečnost krmiv	Přípravky na ochranu rostlin – udržitelné používání pesticidů	Dobré životní podmínky zvířat	Potraviny a bezpečnost potravin (včetně zemědělské výroby, lovu a rybolovu)
Soudní opatření	2	35	76	337	405	582	978	2,128	3,360

1.4.3
Opatření přijatá k zajištění účinného fungování systémů úředních kontrol

Vnitrostátní orgány musejí mít zavedeny postupy a/nebo opatření k zajištění účinnosti a přiměřenosti úředních kontrol. K dosažení tohoto cíle musejí mít nebo mají přístup k:

- dostatečnému počtu náležitě kvalifikovaných a zkušených pracovníků,
- náležitým a řádně udržovaným zařízením a vybavení a
- odpovídající laboratorní kapacitě pro analýzu, testování a diagnostiku.

Vnitrostátní orgány musejí provádět audity svých kontrolních systémů (popřípadě jejich provádění zadat jinému subjektu) a musejí mít zavedeny postupy ověřování kontrol[16], aby zajistily soulad s předpisy a účinnost kontrolních systémů. To zahrnuje audity všech subjektů nebo osob, které vnitrostátní orgán mohl pověřit plněním úkolů.

Informace o jednom nebo více z těchto aspektů obsahovalo 23 výročních zpráv. Čtrnáct zpráv obsahovalo informace o vzdělávacích kurzech pořádaných pro pracovníky, resp. jimi absolvovaných.

Výroční zprávy obsahovaly o těchto auditech a dalších ověřovacích činnostech posuzujících účinnost systémů úředních kontrol jen omezené informace. Výroční zprávy Litvy, Rakouska a Švédska odkazují na audity provedené Komisí.

Ohledně zdrojů:

- Bulharsko ve zprávě informovalo o trendech, které mohou narušit fungování systémů úředních kontrol:
  - snížení počtu pracovníků zapojených do úředních kontrol,
  - zvýšené pracovní zatížení pracovníků, včetně nutnosti pracovat přesčas,
  - zvýšení počtu míst/podniků podléhajících úředním kontrolám a
  - zastaralé technické vybavení pro úřední kontroly.

[16] Články 6 a 12 nařízení (EU) 2017/625.

- Nizozemsko uvedlo, že odvětví, na něž se vztahují kontroly, rostou rychleji než lidské zdroje / kontrolní kapacity vnitrostátního orgánu, ale že jeho vláda přidělila další zdroje.

- Nizozemsko posoudí, zda lze zachovat a dále vylepšovat techniky zavedené pro účely kontrol během pandemie COVID-19, jako je používání kamer na jatkách.

- Maďarsko uvedlo, že zdokonaluje své informační systémy.

Sedmnáct zemí EU oznámilo změny ve svých stávajících víceletých vnitrostátních plánech kontrol. Důvody těchto změn byly:

- změny právních předpisů (5 zemí EU),

- významné změny struktury, řízení nebo činnosti vnitrostátních orgánů (5),

- výsledky provedených úředních kontrol (4),

- výstupy ze systému interního auditu (1),

- výsledky kontrol provedených Komisí (1) a

- jiné důvody, jako je aktualizovaný formát, nové analytické matrice a parametry, nová doba platnosti, zapojení všech zúčastněných orgánů a dopady pandemie COVID-19.

Část 2

Kontrolní činnosti Komise v zemích EU v roce 2021

2.1
Audity a kontroly

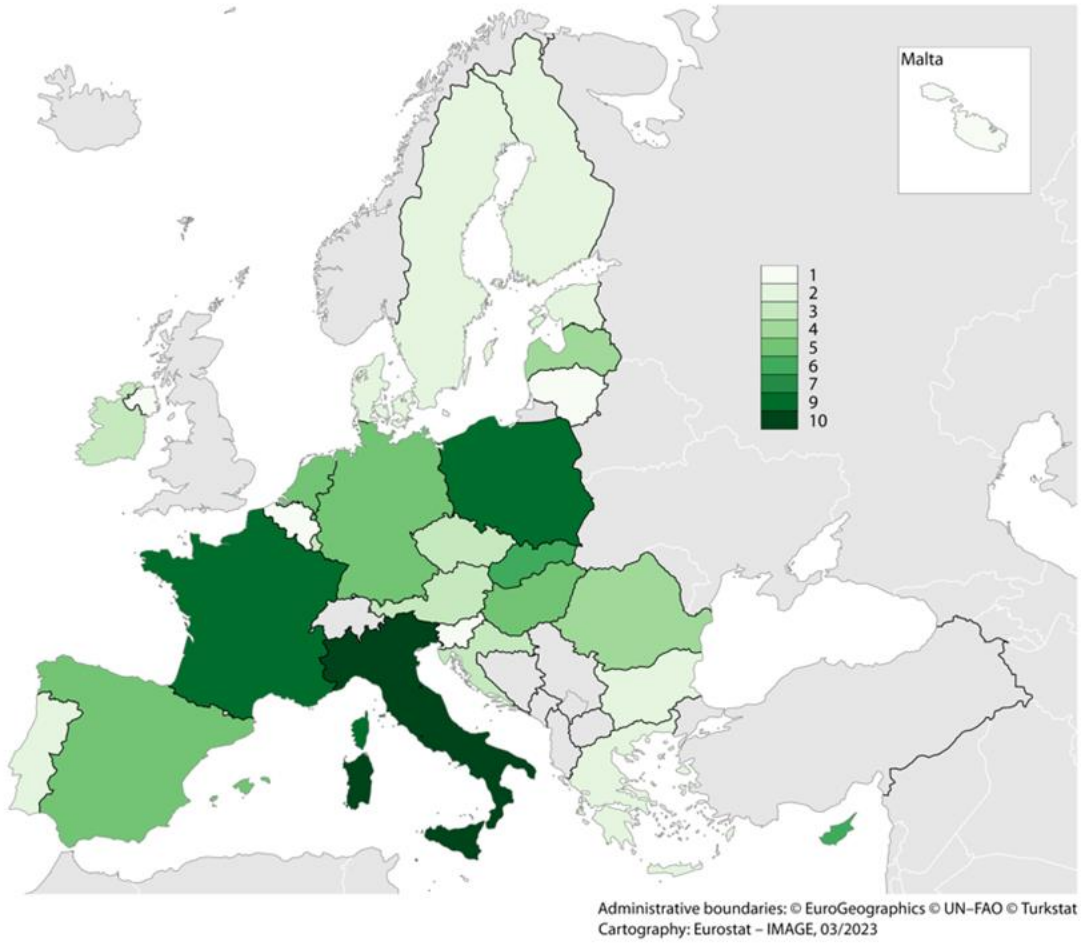
Program auditů a analýz na rok 2021[17] byl prvním programem víceletého plánu na období 2021–2025 a zaměřil se na:

- bezpečnost potravin a krmiv,
- choroby zvířat a rostlinné škůdce a
- udržitelnost zemědělsko-potravinového řetězce, zejména s ohledem na
  - udržitelné používání pesticidů a
  - dobré životní podmínky zvířat (zahájení projektu kontroly dobrých životních podmínek nosnic).

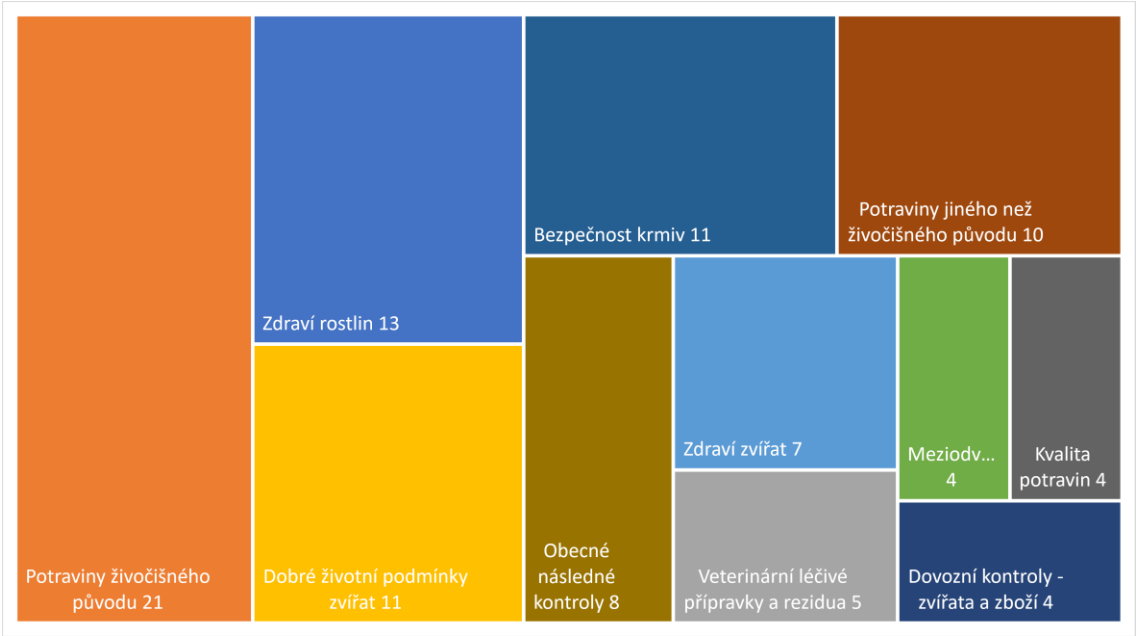
V roce 2021 jsme provedli 98 auditů a obdobných kontrol systémů úředních kontrol v zemích EU. Graf 1 zobrazuje zeměpisné rozložení těchto kontrol. Graf 2 zobrazuje počet auditů podle oblastí kontroly.

[17] Pracovní programy se zveřejňují na internetových stránkách Komise.

Graf 1: Kontroly provedené Komisí v roce 2021

Graf 2: Provedené audity podle oblasti kontroly – rok 2021

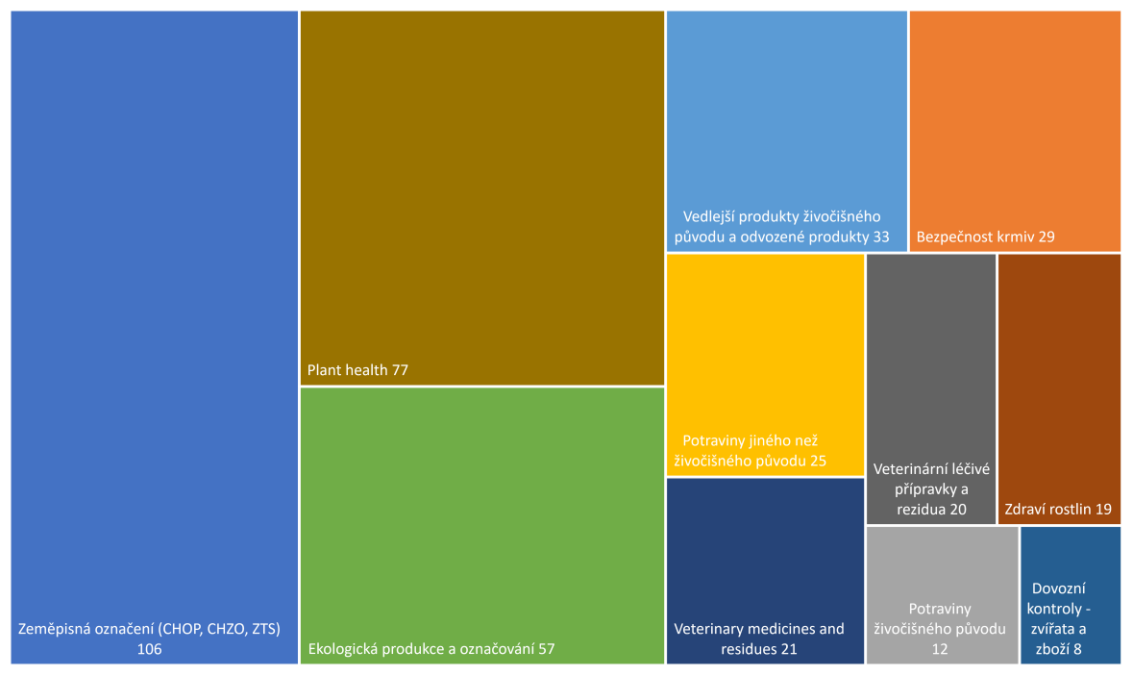

Omezení zavedená v souvislosti s pandemií COVID-19 vedla k tomu, že 83 auditů a obdobných kontrol bylo provedeno zcela na dálku, mimo jiné prostřednictvím videokonferencí. Distanční návštěvy podnikových zařízení, kterými by se ověřilo provádění úředních kontrol, nebyly možné. Osm jich bylo provedeno částečně na dálku, s omezenou přítomností na místě. Kompletně na místě bylo provedeno sedm kontrol.

2.2 Doporučení

Na základě kontrol provedených v roce 2021 bylo pro země EU vydáno celkem 407 doporučení. Graf 3 zobrazuje jejich přehled dle odvětví. Připojený pracovní dokument útvarů pak uvádí další členění těchto údajů podle jednotlivých auditovaných oblastí.

Graf 3: Doporučení vydaná v roce 2021 podle odvětví

2.3
Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí v roce 2021

Potraviny

Audity v odvětví **rybolovu** odhalily slabiny v registraci a kontrole malých rybářských plavidel a nedostatek kontrol míst vykládky a souvisejících operací. Audity produktů rybolovu určených k přímé spotřebě potvrdily dřívější zjištění, které se týkalo požadavku prokázat, že produkty splňují příslušná kritéria bezpečnosti potravin po celou dobu jejich trvanlivosti. Zjištění, které jsme učinili již dříve v rámci série obecných auditů produktů určených k přímé spotřebě.

V našich auditech v odvětví **masa** jsme se hlouběji zabývali tvrzeními, že jsou poráženy krávy nezpůsobilé k porážce, a posoudili jsme nové právní požadavky zavedené pro prohlídky prováděné před porážkou a po porážce na drůbežích jatkách. Tyto audity odhalily nedostatky v systémech úředních kontrol, pokud jde o odbornou přípravu, prohlídky před porážkou a nucenou porážku v zemědělském podniku. Zvláštní audit zhodnotil pokrok, kterého v této oblasti dosáhlo Polsko na základě doporučení, jež vzešla z auditů provedených v roce 2019.

V odvětví **mléka a mléčných výrobků** jsme odhalili slabiny v systémech kontroly jakosti jiného než kravského mléka, odborné přípravě, dohledu nad prováděnými kontrolami a stanovení závažnosti případů nesouladu a vymáhání jejich nápravy.

Co se týká **potravin jiného než živočišného původu**, nadále probíhaly audity v oblasti mikrobiologických rizik. V porovnání s předchozí sérií auditů se projevilo zlepšení, ale bylo zjištěno, že se stále dostatečně nekontrolují semena určená k produkci klíčků a že je potřeba zlepšit registraci prvovýrobců, aby mohli být všichni v odpovídajících intervalech podrobeni analýze rizik a zahrnuti do kontrolního systému.

Krmivo

Audity v odvětví krmiv odhalily problémy s posuzováním systémů analýzy rizik a kritických kontrolních bodů (HACCP) provozovatelů, uplatňováním protokolů o odběru vzorků a úředními kontrolami zaměřenými na označování krmiv.

Zdraví zvířat

Audity se soustředily na africký mor prasat. Výsledky auditu byly rovněž použity k posouzení a dalšímu vylepšení podpory Komise zemím EU.

Vedlejší produkty živočišného původu

Na základě zkušeností z předchozích auditů jsme se zaměřili na úřední kontroly v kritických bodech v rámci řetězce vedlejších produktů živočišného původu. Audity rovněž posoudily dopad pandemie COVID-19 na organizaci úředních kontrol. Výsledky těchto auditů vedly ke zpřesnění rozsahu působnosti u příštích auditů prováděných v této oblasti do roku 2024.

Dobré životní podmínky zvířat

V návaznosti na úspěšnou občanskou iniciativu „End the Cage Age“ („Konec doby klecové“)[18] audit posoudil systémy úředních kontrol zaměřených na dobré životní podmínky nosnic. Hlavním slabým místem je nadměrná intenzita chovu. Důsledkem nedostatku právních požadavků na dobré životní podmínky zvířat v případě reprodukčních hejn a mladých slepic je nejednotnost způsobu provádění úředních kontrol.

Abychom pomohli zlepšit dobré životní podmínky zvířat během námořní přepravy, ve spolupráci s Evropskou agenturou pro námořní bezpečnost jsme pokračovali na zdokonalení systému úředních kontrol plavidel převážejících hospodářská zvířata.

Zdraví rostlin

Naše auditní a analytické činnosti přispěly k dalšímu zlepšování včasného hlášení nových ohnisek a aktualizací stávajících ohnisek rostlinných škůdců a vyhodnocování informací umožňujících rychlé rozhodování. Série auditů dovozních kontrol podpořila vnitrostátní orgány ve vylepšování jejich kontrolních systémů.

Přípravky na ochranu rostlin

Pokračovala příprava na aktualizaci právních předpisů EU o udržitelném používání pesticidů. Zveřejnili jsme aktualizované harmonizované ukazatele za období 2011–2019[19]. Ukazatele naznačují pokračující dosažený pokrok. Naše série auditů a školení se zaměřila na udržitelné používání pesticidů a integrovanou ochranu proti škůdcům.

[18] Evropská občanská iniciativa je jedinečný způsob, jak pomoci utvářet EU. Jakmile se v rámci iniciativy nasbírá milion podpisů, Komise rozhodne, jaká opatření v dané souvislosti přijme. Další informace o občanské iniciativě „End the Cage Age“ (Konec doby klecové).

[19] Harmonizované ukazatele rizik se používají k odhadu vývoje rizik spojených s používáním pesticidů.

Ekologická produkce a označování ekologických produktů

Certifikaci ekologické produkce a používání a označování těchto produktů provádějí ve většině zemí EU soukromé kontrolní subjekty. Dohled příslušných orgánů nad těmito kontrolními subjekty je třeba dále zlepšit.

Chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení a zaručené tradiční speciality

Organizace a provádění úředních kontrol jsou celkově účinné. Jejich účinnost je vyšší ve fázi výroby a zpracování než v navazujícím odvětví (velkoobchod a maloobchod).

Ne vždy však úřední kontroly ověřují, zda tyto produkty splňují všechna pravidla uvedená ve specifikacích produktu.

Prováděné kontroly trhu, které se týkají používání registrovaných názvů těchto produktů, navíc nejsou systematické a založené na posouzení rizik. Vycházejí především ze stížností nebo externích informací.

Podvodné a klamavé praktiky

Na základě výsledků faktografických studií a jednání s vnitrostátními orgány připravuje Komise pokyny, které mají vnitrostátním orgánům pomoci při úředních kontrolách prováděných za účelem zjištění podvodných a klamavých praktik v zemědělsko-potravinovém řetězci.

Nadále probíhají koordinované programy zaměřené na napodobeniny potravin a nekvalitní potraviny, jakož i na podvody s potravinami a potraviny upravené nastavováním či pančováním.

Vstup zvířat a zboží do EU

Výsledky auditů potvrzují, že až na jednu výjimku země EU své systémy a provádění kontrol neustále zlepšují.

Rezidua veterinárních léčivých přípravků a látek znečišťujících životní prostředí u zvířat a produktů živočišného původu

Výsledky posouzení plánů monitorování reziduí a výsledky pěti provedených auditů naznačují, že země EU dodržují právní předpisy.

2.4 Systematické sledování plnění doporučení auditu

2.4.1
Obecné následné audity

Na základě našeho tříletého cyklu jsme v roce 2021 provedli osm obecných následných auditů.

Tabulka 6: Obecné následné audity v roce 2021

Obecné následné audity:	

Systematický přezkum opatření, která členské státy přijaly na základě doporučení vzešlých z auditů, byl i nadále účinný při řešení většiny zjištěných problémů. Výsledky obecných následných auditů byly zveřejněny v příslušných profilech zemí.

Ke konci prosince 2021 vnitrostátní orgány buď již zavedly nápravná opatření, anebo přijaly uspokojivé závazky směřující k odstranění většiny zjištěných nedostatků v přijatelných lhůtách. Podle klouzavého tříletého ukazatele byly závazky k provedení nápravných opatření přijaty u 90 % doporučení vyplývajících z auditů provedených v tříletém období 2017–2019. Veškerá nedořešená doporučení budou nadále sledována prostřednictvím obecných následných auditů.

2.4.2
Prosazování právních předpisů

V roce 2021 zaslala Komise České republice dodatečné odůvodněné stanovisko k její povinnosti systematicky hlásit dovoz určitých potravin pocházejících z jiné země EU při prvním vstupu těchto potravin do Česka[20].

V roce 2021 Komise nepostoupila Soudnímu dvoru Evropské unie žádné případy v oblastech podléhajících úředním kontrolám, jichž se tato zpráva týká.

[20] V lednu 2019 zaslala výzvu a v červenci 2019 odůvodněné stanovisko. Vzhledem k tomu, že nařízení (EU) 2017/625 zrušilo a nahradilo dříve platné právní předpisy o úředních kontrolách a s cílem zajistit právní jistotu ohledně ustanovení, která Komise považovala za porušená ze strany Česka, byla v červenci 2020 zaslána dodatečná výzva a v září 2021 bylo zasláno dodatečné odůvodněné stanovisko.

Závěry

Výroční zprávy zemí EU o úředních kontrolách svědčí o tom, že v roce 2021 vnitrostátní orgány nadále plnily svou úlohu při sledování a ověřování, zda podniky na všech stupních potravinového řetězce dodržují příslušné požadavky EU, a přijímaly donucovací opatření, pokud tak podniky nečinily.

Vnitrostátní orgány musejí ještě dokončit úpravu svých interních datových systémů, aby bylo možné předkládat úplné a konzistentní údaje v požadovaném formátu. Srovnatelnost informací poskytovaných za rok 2022 a za následující roky by se měla dále zlepšovat dodržováním pokynů Komise k vyplnění výroční zprávy.

Kvalita výročních zpráv by se mohla rovněž zvýšit, jakmile vnitrostátní orgány budou mít dostatečné údaje k tomu, aby mohly uvést prohlášení o celkové úrovni souladu, celkové účinnosti systémů úředních kontrol a jejich vhodnosti pro dosažení cílů nařízení o úředních kontrolách[21].

Pokud jde o úřední kontroly dobrých životních podmínek zvířat, je nutné, aby budoucí výroční zprávy poskytovaly lepší analýzu hlavních případů nesouladu a národních akčních plánů, která by pomohla zabránit opakování takových případů nesouladu.

Výsledky úředních kontrol prováděných zeměmi EU a kontrol prováděných Komisí u vnitrostátních orgánů ukazují, že jsou zavedeny nezbytné kontrolní systémy, které celkově zajišťují úrovně souladu, jež odpovídají požadavkům na bezpečnost potravin a krmiv a jsou slučitelné se zdravým vnitřním trhem EU. Kontroly prováděné Komisí však v některých systémech kontrol odhalily jejich slabiny a zdůraznily další prostor pro zlepšení.

Systematické sledování, které Komise provádí, pokud jde o plnění doporučení vzešlých z auditů, ukazuje, že vnitrostátní orgány zpravidla přijímají příslušná nápravná opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

V partnerské spolupráci s vnitrostátními orgány Komise i nadále tyto orgány podporuje v nepřetržitém zlepšování jejich systémů úředních kontrol prostřednictvím sítí vnitrostátních odborníků a iniciativy Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin.

V průběhu roku 2021 i nadále ztěžovala vnitrostátním orgánům a Komisi náležité provedení jejich kontrolních plánů omezení zavedená v důsledku pandemie COVID-19.

[21] Nařízení (EU) 2017/625.

Jako důvody neprovedení plánovaných programů vnitrostátních orgánů v plném rozsahu byly uváděny rovněž stavy zaměstnanců a omezené zdroje.